

מקורות לפרשת וישב-חנוכה תשפ"א – איך נער בן 17 שולט ביצרו במצרים?

1. **בראשית יב:** ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא מאד: ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה ... ויקרא פרעה לאברם ויאמר למה לא הגדת לי כי אשתך הוא: ועתה הנה אשתך **קח ולך:** ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו – **רש"י:** 'קח ולך' - לך ואל תעמוד שהמצרים שטופי זמה הם, 'ויצו עליו אנשים' - לשלחו ולשמרו. **בראשית מב:** ויאמר אלהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם – **קהלת רבה א,ד:** אדם יש לו ערוה והארץ יש לה ערוה, שנאמר 'לראות את ערות הארץ באתם'.

בראשית לט: ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית – **רש"י:** 'ויהי כהיום הזה' - כאשר הגיע יום המיוחד שהלכו כולם לבית עבודה זרה... 'לעשות מלאכתו' – רב ושמואל: חד אמר מלאכתו ממש, וחד אמר לעשות צרכיו עמה, אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אביו.

זוהר ויחי רכב: פסוק זה היה צריך לומר 'ואין איש בבית' ומהו 'מאנשי הבית'? אלא לכלול דיוקנו של יעקב שהיה שם ונמצא שם ולכן מאנשי הבית לא היה, אבל איש אחר היה שם.

יומא לה,ב: רשע בא לבית דין של מעלה, אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה? אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי הייתי, אומרים לו כלום נאה הייתי מיוסף הצדיק?! בכל יום הייתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים... הריני חובשתך בבית האסורים, אמר: ה' מתיר אסורים. הריני כופפת קומתך, אמר ה' זוקף כפופים. הריני מסמאת את עיניך, אמר ה' פוקח עורים... נמצא יוסף מחייב את הרשעים.

2. **בראשית ו,ט:** אלה תולדת נח, נח איש צדיק, תמים היה בדרתיו, את האלהים התהלך נח. **בראשית ז,א:** ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. **עמוס ב:** על שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו על **מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעליים.**

רש"י: תמים היה בדורותיו - יש מרבתינו דורשים אותו לשבח: שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים לגנאי: לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום.

תורה תמימה: מה ראה לדרוש בגנות יוסף מה שהתורה כיסתה ואפשר לפרש מלאכתו ממש?

ליקוטי שיחות ה'283: ההוראה לרוב בני אדם היא מהפירוש השני ברש"י, שנח היה צדיק רק ביחס לבני דורו, צדיק בשם המושאל בלבד ולכן **דרגה כזו של צדיק שייכת לרוב בני האדם** ... ומכאן **נתינת כוח לכל יהודי**, שמבלי הבט על עומקם של מי המבול, יכול להציל את עצמו ואת העולם כולו. **שו"ת מהרלב"ח סימן קו:** דרשה כזו איננה נגד מעלת הצדיק, כיון שהוא דבר שבמחשבה ולא יצא לפועל ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ... ואדרבה הוא **מעלה** שלבסוף ניצול מהעבירה.

3. **הרבי מליובאוויטש, מורה לדור נבוכ א'42:** ביחס לשאלה מהי הדרך הטובה ביותר להתגבר על פיתוי היצר? **לא לתת לו להתקרב אפילו אל הצעד הראשון.** כשמופיעה מחשבה בלתי רצויה, לסלק אותה מהמוח מיד. והדרך לנתק את המוח ממחשבה אחת, היא רק על ידי שמעסיקים אותו במחשבה אחרת, להתחיל מיד לחשוב אודות דברים טובים, כיצד להביא תועלת לעצמו ולזולת וכיוצא בזה.

מגלה עמוקות אופן קמו: מובא בכתבי האר"י שאדם הראשון פגם בחטא עץ הדעת בשלוש העבירות החמורות: עבודה זרה [שסירב לקב"ה], גילוי עריות [שעורר רוח תאוה], ושפיכות דמים [גרם את המוות] ... ואחר כך נתקן על ידי ג' אבות: אברהם תיקן עבודה זרה [הפיץ אמונה], יצחק תיקן שפיכות דמים [הורה לעשו לשחוט הבהמה ולא להורגה באכזריות] ויעקב תיקן גילוי עריות [מיטתו שלמה].

תורת מנחם תשכ"א/264: עפ"ז יש לבאר הפעולה דראיית **דיוקנו של אביו** - שופריה דיעקב שהיה מעין **שופריה דאדם הראשון** – שעניין זה מזכיר את תיקון הפגם של אדם הראשון בכל ג' הקוים דעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, הרי זה פעל אצלו שלא להיכנס בעניינים של חשבונות ושקו"ט אלא לעמוד בניסיון ובאופן של 'וינס ויצא החוצה'.

רמב"ם הלכות תשובה ג,ד: צריך כל אדם שיראה עצמו כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב: חטא חטא אחד, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה. עשה מצוה אחת - הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה, שנאמר: 'צדיק יסוד עולם' - זה שצדק, הכריע את כל העולם לזכות והצילו.